

Szombathely máské(p)en

Részletek a Vasi Múzeumbarát Egylet összejövételén folytatott beszélgetésből

Vendég: Németh József fotóművész

Beszélgetésvezető: Mayer László

Savaria Múzeum, 2011. november 16.

M. L.: Hogyan kerültél kapcsolatba a fotózással?

N. J.: A Nagy Lajos Gimnáziumban végeztem. Év vége előtt, amikor megkérdezték, hogy merre tovább, semmilyen elképzelésem sem volt. Érettségi után két évet jártam Körmenre műszaki iskolába. Ekkor találkoztam egy volt iskolatársnőmmel, aki elmesélte, hogy az OFOTÉRT-nél dolgozik fényképészként, és hogy milyen remek munka ez. Annyira megtetszett, amit a fényképezésről mesélt, hogy azonnal kijelentkeztem a műszaki iskolából. Fél évig kézbesítő voltam a postán, majd 1977–1980 közt a Vas Megyei FÉNYSZÖV-nél tanultam. Ez magasan jegyzett iskola volt, kiválóan megtanultuk a felvételkészítést és a labormunkát is. Meg kellett ismerni az egész folyamatot. Manapság, a digitális korszakban sajnos szétváltak egymástól a dolgok. Van olyan, hogy csak a Photoshop-ot tanítják, a fotózásról pedig semmi fogalma nem lesz a tanulónak, pláne nem a hagyományos képalkotásról. 1980–1986 közt a Szombathelyi Tanárképző Főiskola Oktatástechnikai Tanszékén dolgoztam. Eleinte nem is értettem, hogy minek oda fotós. De aztán kiderült, hogy az oktatási segédanyagokhoz nélkülözhetetlen. Főleg művészeti albumokból kellett reoprózni, ami nem volt egyszerű feladat. A Rajz Tanszék számára készített reprodukciókból művészettörténeti ismeretekre is szert tettem. A főiskolai munka után a Szombathelyi Képtárhoz kerültem, ahol még nehezebb feladatot kaptam: eredeti műtárgyakat fényképeztem. Nagyon nehéz olyan képet készíteni egy-egy műalkotásról, hogy az visszaadja a tárgy valódi jellemzőit.

M. L.: Milyen volt a Képtárban a művészekkel együtt dolgozni?

N. J.: Egyszerűen szerettem ezt a munkát. Manapság is többnyire olyan művészek keresnek meg, akikkel akkor ismerkedtem meg. 1989-től „szabadúszó” vagyok. Valójában ma sem szeretek embereket fényképezni. A műtárgyak, az épületek, a tájak megörökítése az én világom.

M. L.: Fokozottan jelen vannak fotóidon az egyházi épületek, templombelsőik. Hogyan találtál rá e témára?

N. J.: Azt kell, hogy mondjam: inkább a téma talált rám. Édesanyám több évtizeden át volt a Szent Márton templom kántora. Sokat jártam vele a „munkahelyére” és egyszer csak felfigyeltem a templomok megkapó belső világára. Tehát édesanyámnak köszönhetem ezt az irányultságot.

M. L.: Általában az épületek, épített örökség falain belül megbúvó apró szépségeket kevesen veszik észre. Neked a finom részletek megragadása a specialitásod.

N. J.: Valóban szeretem kiemelni azokat a részleteket, amelyeket az emberek általában nem vesznek észre. Könyveimben olyan dolgokat fotóztam, amelyek mellett általában vagy elme-gyünk anélkül, hogy egy pillantást is vetnénk rájuk, vagy egyszerűen nem is kerülhetnek a látóterünkbe. Például jellemző, hogy a napi megszokott útvonalunkba eső egy-egy épület homlokzatának mégoly szép díszítése sem tűnik fel. Mintha szemellenzővel járnánk-kelnénk.

Arra törekedtem, hogy könyveimet kézbe véve, mint egy idegenvezető útmutatása mellett, irányítsák figyelmüket az emberek ezekre az értékekre.

M. L.: Erőtéljes a kötődésed a Szent Márton tiszteletéhez kötődő épületekhez, műalkotásokhoz.

N. J.: Erről részben már beszéltem édesanyám munkahelye kapcsán. Európa leginkább tisztelt szentjéről készített könyvhöz 10 országban kellett fotóznom. Sajnos az USA kimaradt, ahol El Greco Szent Mártont ábrázoló festményét őrzik. Persze e nélkül is hatalmas és csodálatos munka volt a kötet illusztrációinak elkészítése! Nem csak arról van szó, hogy mekkora odafigyelés kellett ahhoz, hogy a képek pontosak legyenek. Hiszen nem lehetett volna megismételni a felvételt, ha esetleg valamelyik nem sikerült volna. És mivel ezek még nem digitális technikával készültek, ráadásul csak itthon derült ki, hogy tényleg jól dolgoztam-e? A szervezés, a helyi bürokráciával a megegyezés szintén nehezítette a munkát. Olaszországban például külön engedélyeket kellett beszerezni, meg kellett szervezni az utazás részleteit és gondoskodni kellett a megfelelő mennyiségű és minőségű fotóalapanyagokról is.

M. L.: Több turisztikai jellegű kiadvány számára is fotóztál. Szereted a természetjárást

N. J.: Mint sportot annyira nem. De mindig velem van a fényképezőgépem, bárhová is megyek. Sokszor évekig nincs szükség egy-egy felvételre, de aztán egyszer csak eljön az ideje, és előkíváncozik.

M. L.: Mondanál egy példát:

N. J.: A lebontott Kőszegi utca. Tavaly nyáron véletlenül megtudtam, hogy lebontják a többi házzal együtt a régi, Honthy-féle köszörűsműhelyt. Azóta ez tényleg megtörtént, és meghalt az öreg köszörűs is. Hiába építették fel a házak homlokzatát az eredetihez sok mindenben hasonlóra, a falak mögötti élet már sohasem lesz ugyanolyan. Az akkor készített fotókat eltettem – majd eljön az ideje, hogy felhasználjam.

M. L.: Fotózás, család, kutya (magyar vizsla) – legyél szíves, egészsítsd ki a sort!

N. J.: Repülés. Mindig szerettem volna úgy fotózni, ahogy senki más, vagy csak nagyon kevesen teszik. Így jött a légifotózás, és így született meg a „Haza a magasból – Vas megye” című könyv, Ambrus Lajos tollából és az én fényképfelvételeimmel. Két évig tartott a megye legismertebb és még felfedezésre váró építészeti emlékeinek repülőgépről történő megörökítése.

M. L.: Az eddigiekhez hasonlóan összetett és izgalmas feladatokat kívánva megköszönjük, hogy elfogadtad a meghívásunkat.

Tóth Kálmán